

SARAMON KYLÄSUUNNITELMA 2006

Saramon kylätoimikunta

Johdanto.....	3
Kyläyhdistyksen perustaminen – Järjestöjen yhteistyö.....	3
Saramon kokoontumispaikat	4
Saramon ympäristöhanke	4
Saramon liikuntapaikat ja -kerhot	5
Saramon nettisivut	5
Saramon jäteasiat	5
Saramon kylälehti.....	6
Saramon uimaranta ja kodan rakentaminen rannalle.....	6
Kauppakassi.....	6
Saramosta lyhyesti	7
Työskentelytapa	8
Saramon osajat.....	9
Saramon yritykset	9
Saramon harrastukset.....	9
Saramon paikat	10
Kylän tulevaisuuden vaihtoehdot, kylien unelmat ja maailmanmenon vaikutus kyläämme	10
Vahvuudet ja heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkatekijät	11
Ongelmat ja Ideat	13
Toivesuunnitelmat.....	16

Johdanto

Saramon kyläsuunnitelma ja sen laatiminen toteutettiin osana Kyläsuunnittelijat verkossa -hanketta. Hankkeessa tehdään Vaara-Karjalan kylien voimin kyläsuunnitelmat omille kylille. Tavoitteena on työstää kyläsuunnitelmat kymmenelle kylälle. Saramon kyläsuunnitelma on kyläläisten tuottama konkreettinen toimenpidesuunnitelma siitä mitä kylällä tulisi tehdä seuraavien vuosien aikana. Kyläsuunnitelma on kooste kyläkokousten työstä ja se on myös yhteistyön ja yhteissuunnittelun tulos.

Kyläsuunnitelma on työstetty viidessä kyläillassa, joiden tavoitteena oli koota kaikki kyläläiset ja Saramosta kiinnostuneet yhteen miettimään oman kylän kehittämistä. Ensimmäinen kokous pidettiin tammikuun 14 päivä 2006 ja työtä jatkettiin helmi- ja maaliskuussa.

Kylän väki kutsuttiin kyläiltoihin joka talouteen menevillä kirjeillä sekä lehti-ilmoituksella Ylä-Karjalassa. Tiedotusta täydennettiin Minne mennä -palstalla Karjalaisessa ja P-K:n radion ääniaalloilla menovinkeissä. Saramon kyläsuunnitelman uutena työmuotona kokeiltiin miten tietoverkkoa voi hyödyntää kyläsuunnitelman tekemisessä. Samalla koottiin kyläsuunnitelmaa myös netti sivuille www.msl.fi/saramo.

Kyläsuunnitteluiltoihin osallistui yhteensä kolmisenkymmentä kyläläistä. Yksittäisissä kyläilloissa oli viitisentoista Saramon tulevaisuudentekijää per kokoontuminen. Saramon sivujen pienylläpitäjinä on ollut kymmenen henkilöä.

Kyläyhdistyksen perustaminen – Järjestöjen yhteistyö

Tausta: Saramon kylätoimikunnan toiminta on ollut hiljaista viimeiset viisi vuotta. Saramon kalastajatalon myyminen parivuotta sitten herätti kyläläisiä yhteistoimintaan. Kylän kokoontumispaikan menettäminen tuntuu olleen kylätoimintaa herättävä tekijä. Kylätoiminta aiemmin on ollut perinteistä kylätoimintaa, tapahtumien ja juhlien järjestämisestä uusien asukkaiden ja vuosia täyttävien ihmisten muistamista sekä liikuntapaikkojen ylläpitoa. Saramolla toimii nuorisoseura, marittayhdistys ja metsästysseura. Toimijat ovat usein samoja näissä yhdistyksissä ja kylätoimikunnassa.

Tavoite: Perustaa Saramon kyläyhdistys tai järjestää yhdistystoiminta siten, että olemassa olevat yhdistykset palvelevat myös koko kylän ja niiden kyläläisten asiaa, jotka eivät ole jäseninä asianomaisissa yhdistyksissä.

Toimenpiteet: Selvitetään yhteistyössä Saramon kylän yhdistysten kanssa mikä ja mitkä tahot ottavat nk. kylätoiminnan järjestäytyneen toimijan aseman. Yhdessä voidaan sopia onko kylätoimikunta se toimija, jonka puitteissa asioita tehdään yhdessä ja esim. Saramon Nuorisoseura se toimija, jonka puitteissa toimitaan kun tarvitaan rekisteröityä yhdistystä. Mikäli saramolaiset päättävät rekisteröidä kylätoimikunnan kyläyhdistykseksi, kannattaa säilyttää kylällä olemassa olevat yhdistykset. Tämä on perusteltua, koska esim. nuorisoseuran tai marittojen toiminnan kautta on mahdollista aina silloin tällöin saada resursseja oman kylän kehittämiseen.

Saramon kokoontumispaikat

Taustaa: Kylätoimikunta on käyttänyt kokoontumispaikkanaan Saramon vanhusten rivitalon kerhohuonetta. Huoneisto on asuinhuoneisto, eikä näin ollen ole paras mahdollinen kokoontumispaikka. Huoneiston kunto on rakenteiltaan tyydyttävä, mutta ulkoasultaan välttävä. Nuorisoseuran talo, Päivölä on kesäaikaan myös käytettävissä oleva tila. Rakennuksen katto on hyvässä kunnossa, mutta talo vaatii sisätiloissa suuria kunnostustöitä. Talon lattia pitää ottaa auki ja lämmitysuunit pitää korjata. Mikäli kylätoiminta laajenee ja vapaa-ajan asukkaatkin innostuvat kylätoiminnasta tarvitaan Saramolla myös talviaikaan kohtuullisen iso kokoontumistila. Ongelmana Päivölän suhteen on myös tontin pienenä ja pysäköintialueen puuttuminen.

Tavoite: Kylä- ja yhdistystoiminnan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi Saramolla tulee kunnostaa toimivat tilat yhdistysten ja muiden toimijoiden käyttöön. Tavoitteena on Vanhusten rivitalon kerhohuoneen ja Nuorisoseuran talon Päivölän toimintojen kehittäminen ja yhteensovittaminen sekä näiden tilojen kunnostaminen.

Toimenpiteet: Rivitalon kerhohuoneen kunnostaminen mukavaksi kokoontumispaikaksi on kohtuullisen vaivaton aloitushanke Saramon kylätoimijoille. Tila vaatii ehostusta ja yhden väliseinän purkamista. Myös keittiö ja WC olisi hyvä kunnostaa. Kun kyläläiset päättävät hakea tilan kunnostamiseksi rahoitusta esim. Vaara-Karjalan leader – yhdistykseltä voisi hankkeeseen sisällyttää myös kalustohankintoja pöydistä ja tuoleista aina tarjoiluastioihin. Myös tilan työstämistä kyläkonttoriksi, johon on sijoitettu yhteiskäytössä oleva tietokone nettiyhteyksineen, voisi olla yksi osa hanketta. Ilamri Huusko on lupautunut vetäjäksi kun rivitalon kunnostamiseen saadaan omistajan lupa ja mahdollinen rahoitus kuntoon.

Nuorisoseuran talon kunnostamien tietenkin riippuu siitä, mitä mieltä Saramon Nuorisoseura asiasta virallisesti on. Talon kunnostaminen edellyttää kunta- ja kunnostusarviota sekä rahoituksen järjestämistä. Kunnostaminen voidaan tehdä osittain talkootyönä ja osittain myös palkkatuella palkatun työvoiman turvin. Rahoitusta voi hakea mm. Kotiseutu-liitolta, jolloin myös talon käyttö tulee suunnitella.

Saramon ympäristöhanke

Taustaa: Kylien maisemanhoito on kysymys, joka askarruttaa mieltä joka kylässä. Laaduntavien eläimien vähentyminen lähes olemattomiin ja roskapuun huono hinta pitää pusikot kasvussa myös Saramolla. Vaikka pusikot eivät Saramon maisemia kuitenkaan ylivoimaisesti kahlitse, niin kyläläiset kokevat maisemien kunnossa pitämisen ja avaran kylänäkymän ylläpitämisen tärkeänä. Keskitetyn maisemanhoidon toimenpiteiden yhtenä yleisenä esteenä on joidenkin maanomistajien haluttomuus lähteä mukaan hankkeisiin, vaikka hoitotyön saisisikin ilmaiseksi. Myös saramolaiset kyläsuunnittelijat arvioivat omalla kylällä olevan tällaisia maanomistajia.

Tavoite: Tavoitteena on pitkällä aikavälillä laatia Saramon keskeisille maisemapaikoille maisemanhoitosuunnitelma ja toteuttaa suunnitelman mukaiset toimenpiteet.

Toimenpiteet: Selvitetään aluksi mahdollisuudet palkata ympäristönhoitaja palkkatuella, joka voisi tehdä vesakonhoitoa keskeisillä kylämaisemapajoilla. Kylätoimikunta joutuu miettimään työkohteet ja sopimaan maanomistajien kanssa töiden mahdollisesta aloittamisesta. Maisemanhoitosuunnitelman tekemiseksi kannattaa miettiä laajempaa yhteistyötä muiden kylien kanssa. Suunnitelmien laatiminen useammalle kylälle esim. koko Nurmeksen alueella voisi olla jo mahdollinen hanke, johon voisi hakea rahoitusta mm. ympäristökeskukselta. Mikäli maisemanhoitosuunnitelmaa laaditaan, sen tekeminen kannattaa tehdä ainakin osittain kyläläisten voimin. Myös toimenpide-ehdotukset tulisi laatia siten, että omatoimista maisemanhoitoa voidaan myös tukea.

Saramon liikuntapaikat ja -kerhot

Taustaa: Saramon urheilukenttä kasvaa 2- 3 metristä mänyntainta. Urheilukenttä on Nurmeksen kaupungin omistuksessa. Hiihtoladut ovat olleet vuosia ajamatta. Talvella 2006 tehtiin kuuden kilometrin latu Pieni-Saramo -järven jäälle. Nuorisoseuran taloa ei voi talviaikaan käyttää, koska lämmittäminen on hankalaa ja talon lattia huonossa kunnossa.

Tavoite: Tavoitteena on olemassa olevien liikuntapaikkojen kunnostaminen sekä muuttaman uuden liikuntapaikan tekeminen.

Toimenpiteet: Saramon urheilukenttä raivataan kasvavasta puustosta ja kentän pinta tasataan ja ajetaan mahdollisesti lisää maata sen pinnalle. Kentälle hankitaan lentopalloverkko sekä uusi pallo ja mahdollisesti muita urheiluvälineitä. Kentän kunnostaminen tehdään kylän voimin talkootyönä tai pyydetään kaupunkia tekemään työ tai ainakin tukemaan tehty talkootyötä. Nuorisoseuran talon kunnostamisesta riippuu saadaanko Saramolle sisäliikuntatila. Tämä tila kunnostettuna voi toimia jumppa-, lentopallo- ja vaikka nuorten kokoontumistilana. Hiihtoladua pidetään yllä jatkossa. Ladun ylläpitämiseksi anotaan Nurmeksen kaupungilta bensarahaa moottorikelkan käyttöön ladun avausta varten. Lapsille mietitään myös turvallista mäenlaskupaikkaa, jossa ei ole vaaraa liikenteestä. Uimarannan kunnostaminen tehdään omana toimenpiteenä.

Saramon nettisivut

Tausta: Saramon kyläsuunnitelma hankkeen tiimoilta on työstetty MSL:n sivustoille Saramon omia sivustoja. Aiemmin Saramolla on ollut omat kotisivut Oppiva Yläkarjala hankkeen tiimoilta.

Tavoite: Tehdään Saramolle omat kyläisivut ja sovitaan niiden ylläpidosta.

Toimenpiteet: Opiskellaan Kyläsuunnittelijat verkossa -hankkeen puitteissa nettisivujen valmistamista ja ylläpitoa syksyn 2006 aikana. Vuoden 2007 aikana osallistutaan hankkeen puitteissa järjestettävään kotisivu –kurssille. Tämän jälkeen työstetään omat sivut Saramolle ja sovitaan niiden ylläpidosta.

Saramon jäteasiat

Tausta: Jätevesikysymys on ratkaistava haja-asutusalueilla vuoteen 2013 mennessä. Useimmilla kiinteistöillä jätevedet johdetaan likavesijärjestelmään, joka ei täytä tulevia vaatimuksia. Osalle ihmisille voimaantulevan lain edellyttämät vaatimukset eivät ole täysin selviä. Eikä edes välttämättä se, millainen oman kiinteistön nykyinen likavesijärjestelmä on. Myös muut jäteasiat puhuttavat kyläläisiä. Paperinkeräys oli järjestetty myös Saramolla, mutta keräysastioihin tuotiin myös muita jätteitä kun puhdasta jätepaperia. sen jälkeen paperinkeräys lopetettiin.

Tavoite: Tavoitteena on Saramon kiinteistöjen jätevesiasioiden yhteistoimintamahdollisuuksien selvittäminen ja neuvontatilaisuuksien järjestäminen. Tavoitteena on myös selkeyttää paperinkeräystä ja miettiä voidaanko jäteasioissa tehdä myös muuta yhteistyötä kyläläisten kesken.

Toimenpiteet: Saramolla selvitetään vuoden 2006 aikana yhteisten jätevesipuhdistamojen (maasuodatus) rakentamisen mahdollisuus. Syksyn 2006 aikana järjestetään myös neuvontatilaisuus, missä esitellään eri toimenpiteet jätevesien puhdistamisten suhteen haja-asutusalueilla pitää tehdä. Paperinkeräyksen aloittamiseksi selvitetään, mikä yritys tai yhteisö ja millä ehdoilla olisi valmis hakemaan kerätyn jätepaperin kylältä. Normaalin yhdyskuntajätteen keräämiseksi selvitetään voidaanko Saramolle tehdä usean kiinteistön yhteisiä jätteenkeräyspisteitä ja saadaanko niiden kautta säästöä.

Saramon kylälehti

Tausta: Kyläsuunnitelman tekemisen yhteydessä ideointiin myös kylälehden tekemistä, jonka tarkoituksena on saada kuntoon kylän tiedonkulku. Lehti voisi ilmestyä pari kolme kertaa vuodessa: vuodenvaihteessa, keväällä ja syksyllä. Siinä on kaikilla kylällä toimivilla yhdistyksillä, yhteisöillä sekä erilaisilla kerhoilla ja piireillä mahdollisuus ilmoittaa toiminnastaan. Ongelmana on se, onko kylällä riittävästi asiaa ja onko tekijöitä. Myös nettilehteä ideointiin.

Tavoite: Onnistuakseen hanke tarvitsee ideointia ja suunnittelua ja sitä, että kylän kaikki toimijatahot ottavat asiakseen tiedottaa toiminnastaan keskitetysti.

Toimenpiteet: Lähitulevaisuudessa kun Saramon nettisivut saadaan kuntoon, lähdetään miettimään tarkemmin kannattaako oman kylälehden tekeminen.

Saramon uimaranta ja kodan rakentaminen rannalle

Tausta: Saramon uimaranta on Nurmeksen kaupungin omistamalla maalla Pieni-Saramo-järven rannalla, jossa sijaitsee myös kyläläisten venevalkama. Uimaranta on matala ja pohjaa pitäisi ruopata. Uimarantaa pitäisi kehittää myös muutoin viihtyisäksi tapaamis- ja kokoontumispaikaksi. Kyläsuunnitelmaa laatiessa asiaa käsitellyt työryhmä esittää kodan rakentamista uimarannalle ja paikoitusalueen järjestämistä muutamalle autolle.

Tavoite: Tavoitteena on kunnostaa Saramon uimaranta ja rakentaa sen yhteyteen ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettu kota.

Toimenpiteet: Uimarannan ruoppaamiseksi hankitaan tarvittavat luvat. Uimarannan kunnostaminen ajoitetaan vuoden 2007 jälkeen. Kunnostustoimenpiteiden jälkeen rakennetaan uimarannan yhteyteen ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettu kota, joka palvelee uimarannan käyttäjiä ja kyläläisiä myös uimakauden ulkopuolisena aikana. Tarvittavat puut hankitaan keräyksellä ja osittain myös pyydetään kaupungilta puita kodan rakentamista varten. Hankkeen toteuttamiseen tarvitaan myös kylän ulkopuolista rahoitusta.

Kauppakassi

Tausta: Saramon palvelutarjonnassa ei ole omaa kyläkauppaa eikä myymäläauto kulje enää kylällä. Vaikka yhteiskuljetus Kimppakyyti kuljettaa ihmisiä Nurmeksen keskustaan asioimaan kerran viikossa, ei se tarjoa sellaista mahdollisuutta käyttää kauppalveluja kuin mitä ihmiset yleensä tarvitsevat.

Tavoite: Tavoitteena on selvittää voisiko nk. Kauppakassi palvelu tarjota kotiin kuljetetuna perustarvikkeita myös saramolaisille.

Toimenpiteet: Lähitulevaisuudessa on tarpeen selvittää voisiko Nurmeksessa toimia eri kyliä ja kyläläisiä palveleva Kauppakassi –yrittäjä, joka kuljettaisi kotiin ihmisille perustarvikkeita (elintarvikkeita, lyhyttavaraa, apteekkitavaraa ja niin edelleen). Toiminnan käynnistäminen edellyttäisi vähintään kahta käyntikertaa/ asiakas/ viikko. Ostosten lisäksi asiakkaan tulisi maksaa palvelumaksu, jonka vähennysoikeus kotitalousvähennyksenä pitää myös selvittää.

Saramosta lyhyesti

Saramon kyläsuunnitelman tekeminen on osa Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestön hallinnoimaan hanketta. Hankkeen aikana tehdään kymmenen kylätoimikunnan ja -yhdistyksen kanssa kyläkohtaiset kyläsuunnitelmat Pielisen-Karjalassa. Nurmeksessa ei tässä vaiheessa ole muita kyliä mukana hankkeessa. Hanke on saanut rahoituksen Vaara-Karjalan Leader -yhdistykseltä.

Saramo sijaitsee 20 km päässä Nurmeksen keskustasta. Nurmes - Kuhmo tieltä matkaa kylän keskustaan on kuutisen kilometriä. Kylällä on talouksia reilut sata ja asukkaita jonkin verran päälle kahden sadan. Saramoa voi luonnehtia maatalouskyläksi, kylällä on kymmenen toimivaa maatilaa. Kylällä on kohtuullisen paljon muutakin yritystoimintaa.

Saramon kylä sijaitsee pohjoiskarjalaisen Nurmeksen kaupungin pohjoisosissa. Monen muun suomalaisen kylän tapaan Saramo on syntynyt vesistöjen varteen. Pohjoisesta laskevat Palojoki, Mäntyjoki ja Mehtojoki yhtyvät muutama kilometri ennen kylän keskustaa Saramojoksi, joka halkoo kylämaisemaa. Saramojoki koskineen, suvantoineen ja järvineen yhdessä alueen lukuisien vaarojen kanssa muodostavat perinteisen pohjoiskarjalaisen kylämaiseman.

Ensimmäiset merkit ihmisten vierailusta Saramon alueella ovat kivikaudelta, esinelöytöjä on tehty sen aikaisen vesirajan tuntumasta. Kivikauden ihmiset kuitenkin liikkuvat paljon eikä Saramon alueella tiettävästä ole silloin ollut vakituista asutusta. Tiedot vakituisten asutuksen syntymisestä Saramolle ovat varsin vähäisiä. Ensimmäisten vakituisten asukkaiden arvellaan asettuneen Saramon alueelle ajanlaskumme ensimmäisen vuosituhannen puolivälissä. Vuonna 1690 Saramolla tiedetään olleen 12 taloa.

Työnteon lisäksi Saramolla on ehditty myös opiskella. Koulutyö kylällä alkoi pitkällisen odottelun jälkeen vuonna 1891. Aluksi koulua pidettiin usean vuoden ajan kylän eri taloissa. Oma koulurakennus valmistui lopulta vuonna 1907, pitkällisen odottelun jälkeen sekin. Aluksi koulu oli yksiopettajainen, parhaimmillaan opettajia on ollut kolme. Koulun opettajina toimineet henkilöt ovat usein olleet merkittäviä myös kylän yhdistys- ja muun toiminnan kannalta.

Vuosien saatossa ja ikäluokkien kasvaessa koulurakennus kävi ahtaaksi. Uutta koulua puuhattiin pitkään ja lopulta vuonna 1953 se valmistui aivan vanhan koulun viereen. Saramon keskustassa sijaitsevan koulun lisäksi kylän alueella on ollut myös kaksi muuta koulua, Riihivaaran ja Ronkelin koulut. Riihivaaralla koulutyö alkoi vuonna 1932 ja lakkasi 1966, Ronkelissa samat vuodet olivat 1925 ja 1968. Saramon kolulla koulutyö lakkasi vuonna 1997.

Saramolla on vuosien saatossa vaikuttanut useitakin tunnettuja henkilöitä. Saramolaisen elämänviisauden edustajia on vaeltanut myös kylän ulkopuolelle. Valtakunnallisesti tunnetuimmat Saramolaiset lienevät Esa Timonen ja Matti Pulkkinen. Esa Timonen on Pohjois-Karjalan läänin entinen maaherra, joka toimi ministerinä useassa eri hallituksessa 1960 ja -70 lukujen vaihteessa. Matti Pulkkinen taas on moninkertaisesti palkittu kirjailija, jonka tuotantoon kuuluu mm. maaseudun rakennemuutosta kuvaava ”Ja pesäpuu itki”.

Yhdistys- ja yhteisötoiminta on ollut viime aikoina Saramolla hiljaista. Kylätoimikuntaa on herätelty eloon menneen talven aikana. Kylällä toimivat Saramon Martat, Nuorisoseura, kylätoimikunta, metsästysseura, osakaskunta (yhteiset koskialueet), seurakuntapiiri, kansalaisopiston posliininmaalausryhmä ja jumpparyhmä

Saramolaiset tapaavat toisiaan myös seurakunnan järjestämässä kylien yhteisessä metsäkirkossa, hirvipeijaisissa, joulujuhlassa metsästysmajalla sekä kalastus- ja pilkkikilpailuissa. Aiemmin on kylätoimikunnan toimesta järjestetty rotinakahvit, kylähiittotapah-tumia ja lasten laskettelupäivä Hovilassa.

Saramon palvelutarjonta omalla kylällä on kehno. Kylällä ei ole kauppaa, kioskia eikä koulua. Nurmeksen kaupunkikeskuksen tarjoamat palvelut ovat kuitenkin kohtuullisen matkan päässä suurimmalle osalle kyläläisiä. Tosin koulupäivät koululaisille venyvät usein kahdeksantuntisiksi. Tie Nurmekseen on kohtuullisessa kunnossa ja takseja on kaksi. Saramolla on kyläläisten käytössä Seurojentalo ja rivitalojen kerhohuone.

Työskentelytapa

Saramon kyläsuunnitelma työstettiin tulevaisuuden verstaana. Ensimmäisessä kyläillassa 14.1. perehdyttiin kyläsuunnittelun periaatteisiin ja Tulevaisuuden Verstaas työskentelymenetelmään. Kyläillassa koottiin myös kyläprofiili eli kylän osaaminen ammattien ja harrastusten osalta, kylän yrittäjät ja yhteisöt sekä yhteistyö

Toisella kertaa 28.1. käytiin läpi kaikki Saramon kehittämisen esteenä olevat asiat, puut-teet ja ongelmat. Yritettiin löytää tärkeimmät esteet ja hahmottaa mihin eri elämän osa-alueisiin ne liittyvät. Synkistelyvaiheessa laadittiin myös kylän nelikenttäanalyysi.

Kolmannessa kyläillassa 4.2. työstettiin kylän unelmaa ryhmätyönä. Tavoitteena oli hah-mottaa kylän tavoitteita ja päämääriä, työstää kuvaa kylästä kymmenen vuoden päästä sekä arvioida maailman menon vaikutusta omalle kylälle. Irrotteluvaiheen alussa viritel-tiin mielikuvitusta mm. harjoituksin ja tuotettiin seinäpaperitekniikkaa käyttäen ratkai-suja esteisiin ja ongelmiin ja yleensäkin kehittämisideoita ja -ajatuksia kylän kehittämi-seksi. Tavoitteena oli luoda mahdollisimman suuri määrä ideoita. Näistä valittiin tär-keimmät ja käyttökelpoisimmat jatkotyöskentelyä varten. Ideat myös ryhmiteltiin eri teemojen alle. Ongelmat ja kehittämisajatuksukset tuotettiin seinäpapereille kirjoittaen ja tärkeimmäksi koetut kehittämisen esteet sekä ideavaiheen ajatukset valittiin äänestämäl-lä.

Todentamisvaiheessa 4.3. ja 22.3.2006 työstettiin ryhmittäin teemakokonaisuudet, joiden puitteissa valittiin joukko ideoita ja kehittämisajatuksia perusteluineen, joita lähdetäisiin kehittämään edelleen. Ryhmät kirjasivat ideoista ja ongelmista kehittämisohjelmia, joissa määriteltiin tulevat kylän toimenpiteet ja niiden toteuttamisen mahdolliset ongelmatkohdat, vastuuhenkilöt sekä aikataulun. Työskentelyn aikana korostettiin, etteivät asiat hoidu itsestään, vaan vaativat jatkuvaa työskentelyä ja kylän eri intressipiirien yhteistyötä sekä päätettyihin tehtäviin sitoutumista.

Saramon kyläsuunnitelman tueksi laadittiin Saramon nettiverstas. Saramon kyläsuunnitelman nettiverstas on ensimmäinen laatuaan maailmassa (Vuonijärven kyläsuunnitelman nettiverstaan ohella).

Kyläsuunnitelma eteni kyläkokootumisten muodossa, jossa kyläläiset työstivät kulloinkin eri aihepiirien asioita. Sen ohella nettiverstaaseen sai osallistua kuka tahansa, Saramon kyläläinen, kesäasukas, kylältä kotoisin oleva tai muuten Nurmeksien Saramon asioista kiinnostunut.

Nettiverstaaseen pääsi ja pääsee edelleen ilmoittamalla siitä sähköpostitse osoitteeseen timo.reko@mnl.fi (voimassa 31.12.2007)

Saramon osajat

Kylällä on monenlaista ammattiosaamista mm. maanviljelijä, eläkeläinen, kirvesmies, lommittaja, opettaja, ravintolatyöntekijöitä, kokkeja, leipureita, mehiläishoitaja, metsäkoneen kuljettaja, metsureita, sairaanhoitaja, kodinhoitaja, myymäläpäällikkö, sosiaalityöntekijä, siistijä (siivooja), laitostalousteknikko, taksiyrittäjä, matkailuyrittäjät, kairinkoneenkuljettaja, yleismiehiä, metsäkoneyrittäjä, autopeltiseppä, kalastusyrittäjä, karttakopin tekijä, ravihevosityrittäjä (valmennus ja hoito), leivänleipoja, kylärenki ja tyhjäntoimittaja

.

Saramon yritykset

Saramolla on myös useita yrityksiä. Tässä ovat yritykset listattuna:

Hevostila (Minna Piironen, ravihevoskasvattaja), n. 10 maatilayritystä joista 1 lihakarja, metsäkoneyrityksiä 2, maansiirtofirmoja 3, Hunajavakka (Markku ja Maire Timonen), puusepänverstas, murskausasema, lämpöyrittäjä, matkailu Kourukoski, lohilampi Riihilampi, seppä, sahausyritys (Reino Sormunen), kalanjalostus, Peten marjatuote, maataluskonekorjaamo, autopeltiseppä, taksiyrittäjiä 2, energiaosuuskunta (Kari Heikkinen), ilmapiiri OK

Saramon harrastukset

Saramolla myös harrastetaan paljon. Osa harrastuksista on perinteisiä kyläihmisten harrastuksia, mutta mukana on myös vähän modernimpia harrastuksia kuten yksinlaulu. Tässä luettelo harrastuksista, jotka kirjattiin ensimmäisessä kyläillassa. metsästy, kalastus, marjastaminen, sienestäminen, laiskottelu, käsityöt, leipominen, ruuanlaitto, verkonpauoitus, liikunta, hiihto, sauvakävely, posliinimaalaus, kudonta, järjestötoiminta, kunnallispolitiikka, yksinlaulu, kuorolaulu, lemmikkieläinten hoito, hevoshar-

rastus, ratsastus, lukeminen, metsänhoito, puutarhanhoito, perhonsidonta, retkeily, pyöräily, moottoripyöräily, moottorikelkkailu, mönkijät, seurakuntatoiminta, nikkarointi, puukäsityöt, autoilu, jokkis, tietsikkapelit, surffailu, uinti, pongailu

Saramon paikat

Ensimmäisessä kyläillassa kirjattiin kylän yhteisiä paikkoja ja merkittäviä luontokohteita sekä rakennuksia. Listatuksi tulivat seuraavat kohteet ja rakennukset:

PAIKAT:

(R rakennukset, (L) luontokohteet, (P) paikat): Saramovaaran merkkikivet (L), Peurajärven Kärnänkivi (L), Iso-Suojärven suojelualue (L), Saramon kosket (L), kasvistikartoitus Jorma Kokkonen (1986-92) (L), Kourukosken pärekattoinen tanssikota (R), Lukkarila (R), Rysän pihapiiri (P), Pietula 1870 vanha osa (R), Päivölän NS-talo 1923 (R), Heikkilän aitta (R), Myllylän ruumisaitta (R), Niemelän vanha mylly (R), koulun vanha osa (R), Tuulivaara (P), Huttulaniemen vanha puoti 1918 (R), Kalastajatalo 1990, Määttälän aitta (R), Purola 1920-luvulla (R) ja Kourukosken museo (P)

YHTEISKÄYTTÖSSÄ OLEVAT RAKENNUKSET JA PAIKAT:

Saramon metsästysmaja, laavut (Leipikoski, Louhikoski), lintutorni, Iso-Suojärven laavu, Karjalan kierros (reitti kulkee kylän kautta), Saramon pisto (moottorikelkkareitistö), urheilukenttä (raivattava), uimaranta (ei autotien päässä).

Kylän tulevaisuuden vaihtoehdot, kylien unelmat ja maailmanmenon vaikutus kyläämme

Kolmannen kyläillan teemana oli Saramon unelmat ja ideat. Ennen varsinaista ideariihettä kyläläiset miettivät ryhmissä Saramon unelmaa

Ensimmäisen ryhmän aihe oli hahmotella Saramon positiivista tulevaisuutta. Työskentelyn tuloksena saatiin ajatuksia siitä miltä kylä näyttää vuonna 2016. Toisessa ryhmässä peilattiin kylän tulevaisuutta omien unelmien vaaleanpunaisten tai saramolaisten silmälasien läpi. Kolmas ryhmä mietti miten maailmanmeno vaikuttaa oman kylän elämään. Ryhmät jättivät työnsä tulokset ajatusviivoin varusteltuna seuraavaan muotoon.

1. Kylän tulevaisuuden myönteinen visio 5-10 vuoden päästä

- ❖ yhteinen toimitila
- ❖ kylän väkiluku ei ole vähentynyt
- ❖ kylällä on uutta yritystoimintaa työllistämässä
- ❖ tontteja myytävänä (euron tontit)
- ❖ kauppa-auto ja kirjastoauto käyvät kylällä
- ❖ apteekki ja posti
- ❖ hoidetut maisemat
- ❖ venevalkama ja uimaranta
- ❖ toimivat yhdistykset, uusia toimijoita mukana
- ❖ kunnostettu urheilukenttä, lentopallokenttä
- ❖ vetäjiä lasten ja nuorten toiminnalle
- ❖ vuosittainen iso kylätapahtuma
- ❖ vähemmän susia ja hirviä
- ❖ toimivat nettiyhteydet
- ❖ tiet ovat kunnossa

2. Kylän unelmat; päämäärämme ja tavoitteemme

- ❖ uimaranta ja luistelurata
- ❖ toimivat tietoyhteydet
- ❖ elävät tilat
- ❖ hyvin hoidetut tiet
- ❖ kasvava asukasluku ja maallemuuttajat
- ❖ postin palvelut hyvät
- ❖ vuokrattavia omakotitaloja

3. Maailmanmenon vaikutus kyläämme:

- ❖ meijerimaidon laatu Nurmes 99,3 % - valiolaisten paras
- ❖ EU-vaikutus tukiin
- ❖ tietoyhteyksien saannin hitaus (mahdollisuus etätyöhön)
- ❖ palvelujen karkaaminen kuntakeskuksesta
- ❖ peruspalvelut lähelle (lasten ja aikuisten hoitaminen)
- ❖ maatalousyksiköitä vähemmän, yksiköt isompia, työvoimapula
- ❖ puuteollisuus (hintaan vaikuttavat jalostus ja tuonti ym.), energiapuu
- ❖ suurpetojen lisääntyminen, EU-suojelun vaikutus

Vahvuudet ja heikkoudet, mahdollisuudet ja uhkatekijät

Kylällä on toimivia maatiloja ja yrityksiä. Uusia ihmisiä on muuttanut kylälle asumaan ja tyhjiä taloja ei juuri ole. Kylällä on rauhaisaa, kylämaisema on siisti ja yhteistyö naapurikylien kanssa pelaa. Saramon heikkoudeksi kyläläiset arvioivat syrjäisen sijainnin, huonon tiestön, sirpaleiset viljelykset, kokoontumistilan puutteen ja huonot tietoliikenneyhteydet.

Mahdollisuutena Saramolla ovat bio-energia, innovatiiviset kyläläiset, hoiva-ala, sudet ja muut pedot, suuri erämaa, turvesuot, perinnetiedon käyttöön saaminen ja kaikkien kyläläisten mukaan saamisen kylätoimintaan. Uhkana kylällä Saramolla koetaan mm. EU-avustusten pieneneminen, väestön vanheneminen, tiestön rappeutuminen, postin kanto viikonloppuna loppuu, väestö vähenee, EU-tukien muutokset, susipelko sekä hieman yllettävästi työvoimapula.

Tässä tarkemmin Saramon nelikenttäanalyysi seuraavalla sivulla.

SARAMO / NELIKENTTÄ-ANALYYSI

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<p>elinympäristö rauhallinen, kauniit maisemat, mukavat ihmiset, vesistöt, monipuolisuus luonnossa, moniosaa- asukkaat, kuppikunnat, halvat kiinteistöt, kohtuullinen rakennuskanta, siistihkö kylä, yhteistyö naapurikylien kanssa, pellot hyötykäytössä, puhtaus, rauhallisuus, hiljaisuus, luonto, kiinteistöt menevät kaupaksi, työntöä, ilmapiiri hyvä ja avulias, tilaa elää, yritteliästä väkeä, hyvät marjastus-, kalastus- ja metsästysmahdollisuudet, metsät työllistävät</p>	<p>huono tiestö, syrjäinen sijainti, palvelujen puute, pitkä koulumatka, heikot työmahdollisuudet lähialueella, sirpaleiset viljelykset nykyviljelyyn nähden, ikärakenne vanhenee, kokoontumistilan puute, kapea elinkeinorakenne, tontti- ja kiinteistöpula, palvelut kaukana, pusikoitunut maisema, liikaa susia, palvelutaksi puuttuu, palvelut puuttuvat, vähän ihmisiä, nettiyhteydet puuttuvat tai ovat huonot, kylän sisäiset kuppikunnat, pitkät koulumatkat, rehumuovia tienvarrella (aunojen pohjat), maatalouskonekuskien puuttuminen, vähenevät maatilat, pusikoituminen, hoiva-alayrittäjyyden puuttuminen</p>
MAHDOLLISUUDET	UHKATEKIJÄT
<p>bio-energia, innovatiiviset kyläläiset, hoiva-ala, sudet ja muut pedot, suuri erämaa, turvesuot, perinnetieto käyttöön, kaikki mukaan toimintaan, elinkeinorakenteen monipuolistaminen, ostetaan vanha koulu kylälle, EU-rahoitus, koneyhteistyö, kesäasukkaat ja kesäiltamat, nuorisoseurantalokunnostaminen, luonnontuotteiden keruu ja hyväksikäyttö, EU-avustukset esim. ympäristön hoitoon, luomuviljely ja tuotteet, syrjäinen sijainti hyödyksi luonnontuotteissa ja maataloustuotteiden markkinoinnissa, luonnontuotteiden jatkojalostus</p>	<p>EU-avustusten pieneneminen, väestön vanheneminen, tiestön rappeutuminen, postin kanto viikonloppuna loppuu, väestö vähenee, alhainen syntyvyys, uudet ja vanhat asukkaat eivät osallistu, EU-tukien muutokset, susipelko, työvoimapula, turvesuot (maisemallisesti)</p>

Ongelmat ja Ideat

Saramon synkistelylauantaina tammikuun lopulla sadateltiin kylän ongelmia. Kun oikein rutistettiin, niin saatiin ulos niitä seikkoja, mitkä kylällä ovat oikeasti ongelmana. Kylätoiminnan ongelmana koettiin, että uudet ihmiset lähtevät huonosti mukaan. Myös koontumistilojen puute haittaa kylätoimintaa. Pulaa on aktiivisista kylätoimijoista. Infraan osalta Saramon keskeisin ongelma on nopeiden tietoliikenneyhteyksien puuttuminen. Myös teiden heikko kunto nostettiin esiin. Lasten harrastusmahdollisuuksien vähäisyys ja puuverstas oli myös kaipausten listalla. Palvelujen osalta pelättiin lehtien viikonloppujakelun loppumista. Myös palvelevan taksin puuttuminen nostettiin esille.

Helmikuun alussa ennen Torinon olympiakisojen alkamista ideoitiin ja irroteltiin Saramon kehittämisajatuksia. Eniten huomioita sai seurantaloon kunnostaminen ja siihen liittyvät kyläläisten yhteiset pyrkimykset. Uimarannan kunnostaminen, peli-illat kesäisin, latuverkosto ja luistelukenttä saivat myös ääniä kun arvioitiin kehittämistoimenpiteiden tärkeyttä. Elinkeinojen osalta ehdotettiin taimitarhaa, pyöröhirsiveistämöä ja puuverstasta. Kylälehti, venevalkama ja vanhustentalon kerhohuoneen rakenteelliset kunnostustoimenpiteet innoittivat saramolaisia.

Kylätoiminnan kehittämiseksi esitettiin kylälle käsin lypsykisää, juhannusjuhlia, savusaunakylää, yhteislauluiltoja ja kesäiltamia. Ympäristöasioissa haluttiin lampaita ympäristönhoitajiksi ja kosket turistikäyttöön.

Saramon ongelmat työstettiin seinäpapereille. Työskentelyn jälkeen äänestettiin ja jaettiin ongelmat eri teemojen alle. Tässä Saramon ongelmat ja niiden saamat äänet

AMMATIT

yrittämisen ongelmat; 2
nuorten työpaikkojen puuttuminen;

ASUMINEN

ajomatkat pitkiä ja polttoaine kallista;
ei myytäviä kiinteistöjä eikä tontteja;
huono tonttitarjonta;
tonttipula;

HARRASTUKSET

lasten harrastukset ja puuverstas; 6
harrastusten vähyys (nuoret); 1
hiihtoladut puuttuvat; 3

INFRA

laajakaistan puuttuminen,
heikot nettiyhteydet; 11
heikko tiestö; 1
uimarannan ja tien kunnostus; 1
teiden kunto huononee;
venevalkama puuttuu;
vene- ja uimarannan puuttuminen; 3

KYLÄTOIMINTA

uudet ihmiset huonosti mukana; 6
kokoontumistilojen puuttuminen; 3
kunnan kokoontumistila puuttuu; 3
yhteisten tilojen ja majoitustilojen puute; 3
pula aktiivisista toimijoista; 2
naisen ja miehen puute; 1
nuoret eivät osallistu; 1
nuorisoseurantalo huonossa kunnossa; 1
väki huonosti liikkeellä; 1
entiset aktiviteetit ovat purkamatta;
huono yhteistyö;
tämän kerhotilan vessa on huono;

PALVELUT

viikonloppujakelun loppuminen; 6
palvelevan taksipalvelun puuttuminen; 4
posti tulee vasta päivällä; 2
palvelut puuttuvat; 1
julkisen liikenteen heikkous;
laitoshoito huono vaihtoehto;
palvelut kaukana;
työvoimapula – vanhusten hoito huononee;

YMPÄRISTÖ

roskat pientareilla; 1
maisema ja tienvarret pusikoituvat;

Ideat työstettiin pienen alkulämmittelyn jälkeen seinäpapereille ja sen jälkeen ne äänestettiin. Eniten kannatusta sai Seurantalonsäilyksen kunnostaminen, uimaranta ja venevalkama. Seuraavassa listaus saramolaisten ideoista. Saramon ideat on jaettu teemoihin ja kunkin idean perässä on sen saama äänimäärä

AMMATIT

taimitarha	5	
pyöröhirsiverstas –pikkutukkien hyödyntäminen, (hakelämpö)		4
puuverstas (kokopuukalusteilla on menekkiä)	3	
riistatarha	2	
kanala	1	
louhitaan luolaverkosto turistipyydykseksi	1	
emolehmänavetta		
koko kylä rakennetaan matkailualueeksi		
kotieläinpiha		
käpykaristamo ja lapsille viereen käpylehmätehdas		
lisää lehmiä		
ohjattua metsästystä turisteille		
sukellusvenematkailu (häkäpönttötoiminen)		
turvekatto joka saunaan		
villieläinpuisto kylälle		

HARRASTUKSET

Nuorisoseurantaloon kunnostus	10
uimaranta	8
kesäisin peli-illat nuorille ja vanhemmille	3
latuverkosto	3
kimppakyydit harrastuksiin	2
luistelukenttä	2
avantosukellus	
hankitaan mönkijöitä	
häkäpönttökerho	
liitovarjolennot	
matkaluistelurata	
matkauintiavanto, mm. kilpailu	
pajatoiminta	
pellot mönkijäreittejä täyteen	
pontikkatehdas (ensin pontikkakerho)	
tanssilava	
tehdään iso mäenlaskualue	
tervahauta	
vesipuisto ja liukumäki-alue	

INFRA

jätevedenpuhdistamo	4
KULTTUURI	
näytelmäpiiri (lapset mukaan)	2
arkeologiset kaivaukset	1
perinneruokakerho miehille ja naisille	1
kuorokyyti	

KYLÄTALO

seinän purkaminen	5
kylätalo	2
Susi-veikkojen majan laajennus	2

KYLÄTOIMINTA

käsinlypsykisa (sarja miehille, naisille ja lapsille)	4
juhannusjuhlat	3
savusaunakylä, joka taloon savusauna	3
yhteislauuillat	3
kesäiltamat	2
kimppaliikunta	2
yhdistysten välinen yhteistyö	2
kyläsavusauna	1

puun keruu ja talkooporukat
villää menoa tapahtumiin
yhteistoimintaa

MARKKINOINTI

kylälehti ja -tiedote	5
härillä kyntö-kilpailu	
lehmät nähtävyyksiksi	
navetat nähtävyyksiksi	

PALVELUT

venevalkama 6

avantouimala-keskus

hankitaan helikoptereita kuljetusvälineiksi ja turisteille

kesäajaksikin pyöreä, neliskanttinen, ympyrä-avanto myös ilman vettä

lämmitettävä tynnyri

nuoruudenlähde

pienkonekenttä

pienrautatie ympäri kylää

savikylpylä

turvehoitola

YMPÄRISTÖ

lampaat maisemanhoitoon 3

kosket turistikäyttöön, kävelysillat ja kartat 2

pellot täyteen kukkia 1

eräpolku

pakkanen hyödynnettävä

pakkanen poistettava

revontulet hyötykäyttöön

Toivesuunnitelmat

Saramon kyläläiset työstivät aiempien kokoontumiskertojen tuotosten pohjalta toivesuunnitelmia ja kehittämisohjelmia. Saramon ongelmat ja kehittämisen esteet sekä ideat ja kehittämisajatukset olivat tulevien toimenpidesuunnitelmien lähtökohtana. Teemakohtaisesti viiden hengenryhmissä mietittiin, mitkä ovat ensisijaisia ja tärkeimpiä toimenpiteitä Saramolla.

TOIVESUUNNITELMA Kehittämishanke / Idea	TOTEUTUSOHJELMA Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuutahot Kefkä / Kuka	Aikataulu Seuranta
KYLÄ				
ympäristöhanke vesakoiden poistaminen	matkojen pituus yhteisten toimenpiteiden suorittamiseksi	omistus, oikeuden selvittäminen työn suorittamiseen, varat tehtävään työhön tai talkootyö	onko omistaja vai joku muu	n. vuosi
kylätoiminta	liian vähän väkeä, varoja ja yleisiä mielenkiintoa	mahdolliset avustukset, kokoonmistilat, yhteistyön käynnistäminen seurojen välillä, tiedotus, kyltien välinen yhteistyö	vetäjä tai vastuuhenkilö puuttuu	vuodet 2006-2007 ja jatkoajat
kylätalo				
Nuorisoseuratalo: Päivönlän remontointi	pysäköintialueen puuttuminen, pieni tontti, raha	avustukset, Ilmari vetäjäksi ja talkoolaiset tekemään	Nuorisoseura	
Saramon rivitalo: huoneistosta seinä pois	kuka tekee	Ilmari ja talkooporukat	kylätoimikunta	mahdollisimman pian
ASUKKAAT				
tontit ja rakennukset: kartoitetaan tontit ja rakennukset	työlästä	kylätoimikunnan kokoukset, mainitaan kokouksutsussa	kylätoimikunta	2006-2007
uudet asukkaat: tervehdyskäynti kotiin		kylätoimikunnan edustajat vievät paikallisen ruuiseivän ja suolaa	kylätoimikunta	2 viikon kuluttua muutosta
yhteiskäyttöalue: kylän asukkaille nuotiopaikka ja kota	minne	urheilukenttiä, yhteistyö kaupungin kanssa		
PALVELUT				
kauppakassipalvelu	kuka hoitaa ja mitä maksaa	kimppakyyti tai taksi samalla kun vie asiakkaita, tai kyläavustaja	?	
kyläavustaja: polttopuut, lumityöt, siivoukset, haravoinnit, kauppakassipalvelut, pikkuremontit, nurmikoneleikkuut	palkanmaksaja? pitäisi olla monivuotista, yritys pohjalta: elättääkö, onnistuuko sivutoimisena	kylätoimikunta etsii sopivaa henkilöä		

MARKKINOINTI			
nettisivut	sisällön saaminen, nettiyhteyksien puuttuminen, sivujen päivittäminen	tekijöiden pitää ryhdistäytyä, laajakais-tayhteyksien puolesta puhuminen	kaikki kyläläiset, Kalle, Reeta, etäkyläläiset kevät 2006
kylälehti, tiedote	kustannukset, ajanpuute, asian puute	nettiversio, tiedottaminen nettisivuista, kylämafia	kylätoimikunta tulevaisuus
TAPAHTUMAT			
pilkkikisat	järjestelytöiden toteutus	vastuunjakajien löytäminen	kalastuskunta, nuorisoseura, Martat, kylätoimikunta kevät 2006
punamultamaalikirssi	tekijöiden ja talkoolaisien puuttuminen, kustannukset	yhdistysten yhteistyö	yhdistykset yhdessä aina
yhteiset kesätapahumat: rantakalailta tulevalle venevalkamalla tai metsästysmaajalla		mukaan saatava kalastuskunta ja muut seurat	kylätoimikunta joku elokuun ilta
LIIKUNTA			
liikuntakerhot			
lentopallo	tilat talvella	urheilukentän raivaaminen, uusi lentopalloverkko ja pallo, Nuorisoseurantalokunnostaminen	Nuorisoseura, kyläläiset 2006
hiihtolatu	maanomistajien luvat, kustannukset, mistä moottorikelkka	tehdään latu jäälle, saisiko kunnalta avustusta, kylältä löytyy latukoneisto	Kalle selvittää avustuksia kevät 2006?
lasten liikuntaharrastukset			
urheilukenttä pelikentäksi	2-3 m kasvava männikkö, peliverkot ym?	puhdistaa kaupunki kentän vai kyläläiset talkoilla	kylätoimikunta kesä 2006
kodan rakentaminen uimarannalle		talkoilla kerätään puut ja rakennetaan, puut kysytään kaupungilta	kylätoimikunta
uimaranta	matala ranta	pitäisi ruopata, luvat ympäristökeskuksesta	kylätoimikunta
mäenlaskupaikka	minne turvallinen?		

ELINKEINOT			
peruselinkeino maatalous, sen tukeminen talkootöillä	talkooapua ei kysytä	avun tarpeen ilmoittaminen talkoolaisten ilmoittautuminen	tarvitsija kysyy suoraan
YMPÄRISTÖ			
ympäristön kehittäminen	luvat, tukiehdot maataloudessa, työvoima	selvitys esteen poistamisesta	kylätoimikunta 2-3 vuotta (2006-)
TYÖPAIKAT			
työllistäminen		työturvallisuus työvälineet raivaussahat turva-asusteet välineiden hankinta	nuorisoseura, susiveikot 2006-2008
nuorisoseuran talon kunnostaminen kerhotilan kunnostuskokous	valvoja työntekijä onko työtä	selvitetään työllistämisasiat ja vastuuhenkilö	nuorisoseura, susiveikot 2006-2008
INFRA			
jätevesiasiat	kustannukset	useamman talon yhteinen asia tiedotustilaisuus jätevesiasioista	kylätoimikunta kevät ja syksy 2006
paperinkeräyspiste laajakaista	kustannukset Soneran valitus!	pitäisi kysyä kunnasta	kunta, vai keräisikö joku muu? ?
kylän ilmoitustaulu		pitäisi olla helposti autosta nähtävillä	
KULTTUURI			
Saramon historiikki	kustannukset	joku opiskelija tekemään?	
lauluilta			Kati ja Kauko

